

Naročnina mesečno
25 Din, za inozem-
stvo 40 Din — ne-
deljska izdaja ce-
loletno 96 Din, za
inozemstvo 120 Din

Uredništvo je v
Kopitarjevi ul. 6/III

Telefoni uredništva: dnevna služba 2050 — nočna 2996, 2994 in 2050

Izhaja vsak dan zjutraj, razen ponedeljka in dneva po prazniku

Ček. račun: Ljub-
ljana št. 10.650 in
10.349 za inserate
Sarajevo št. 7563,
Zagreb št. 39.011,
Praga-Dunaj 24.797

Uprava: Kopitar-
jeva 6, telefon 2992

SLOVENE

Sporazum o Dardanelah

Medtem ko med smešnimi prizori prehaja v zadnjo agonijo politika, ki so jo velesile v okviru Zveze narodov počepele lani dne 3. oktobra, ko so dvignile proti Italiji leseni meč sankcij, abesinskega neguša pa obsule z besednimi obljubami, naj zaupa v mednarodno pravičnost, se je v Ženevi brez vsakega šuma dosegel sporazum v nekem drugem, za mednarodno politiko morda še bolj važnem vprašanju, ki ga je načela Turčija, ko je zahtevala zase neomejeno gospodarstvo nad dardanelskimi in bosporskimi morskimi ožinami. Sicer ta uspeh, ki ga tudi ne moremo pripisati Zvezi narodov, ker ni bil dosežen v njeni hiši, marveč samo na njenem pragu, nikakor ne more pokriti strašne rane, ki je zazijala na telesu Zveze narodov ob času abesinske tragedije in ki je verjetno ne bo nikoli več zacelila, tako globoko je bila omajana vera v dejansko vrednost te mednarodne ustanove, ki je bila ustanovljena takrat, ko je šlo nad svetom preletavale svetovne vojne, vendar moramo biti še hvaljevi, da se dardanelski prepri, ki leži v naši neposredni bližini, ni razpihljal v nevaren tvor, da bi ogrožal varnost na tako nevratni točki našega kontinenta. Hvaljevi modrosti državnikov in njihovega čutja odgovornosti ali pa hvaljevi njihovi bojazljivosti, to za milijone, s čigar usodami oni razpolagajo, ni važno, marveč je važno samo, da je hudourje, ki se je oznanjalo, drvelo mimo in ni zapustilo nobene škode.

Sedaj namreč izvemo, da so se zastopniki držav, ki so zborovale najprej v Montreuxu, kjer je izbruhnil oster spor med ruskim in angleškim naziranjem glede dardanelskih ožin, dne 27. junija ob priliki sestanka v svezem vrtu stare ženevske gostilne »Vieux Bois« vendar le sporazumeli v načelu in tako odvalili največje skalovje, tako, da bodo sedaj strokovnjaki mogli zgledati pot do nove pogodbe, ki bo določila vlogo dardanelskih in bosporskih ožin v bližnji bodočnosti. Kratak pregled dogodkov bo pomenil za nas dobrodošel oddih kot po srečno prestani nevarnosti.

Dardanelsko vprašanje je sprožila Turčija, ki je gospodar tega ozemlja in ki je težko občutila mejitve nadoblasti, s katero jo je obremenila doslej veljavna pogodba o Dardanelah. Tem težje, ko so druga za drugo različne države v Evropi samovoljno vrgle s svojih ramen bremena, izvirajoča iz mirovnih pogodb ob zaključku svetovne vojne. V načelu se Turčiji ni mogel nihče čuditi in ji tudi ne odrekati pravice, da obnovi svojo polno nadoblast nad ožinami, ki leži v mejah njene države. Toda kar je v vsej dolgi zgodovini dardanelskih sporov to vprašanje posebej v sedanjem trenutku tako obteževalo, je bilo dejstvo, da obstajajo med Turčijo in Rusijo tako tesne politične in vojaške zveze, da pomeni vzpostavitev neomejene turške avtoritete na Bosporju in na Dardanelah nič več in nič manj kakor hrupen prihod sovjetov k enim najvažnejših vrat v Sredozemsko morje, kjer smo ravnokar pričali prvega poglavlja v boju za nadoblast med Anglijo in Italijo. Vsled tega dejstva samega je morala Anglija v obrambi osnovnih interesov svojega imperija Turkom energično povedati, da njihovega načrta, ki bi dovoljeval Rusom svobodno izhod iz Črnega morja, drugim veleislam pa pri Dardanelah zapiral pot v njega, ne bo trpela za nobeno ceno. S to izjavo se je zdelo, da se bo konferenca sploh razbila in da stojimo v začetku novega razkrajalnega procesa evropskega mira in novih zapletljajev, ki bi mogli med ostalimi tudi Balkan znova spraviti iz ravnoteže, kot se je to zgodilo leta 1774, ko je s pogodbo, podpisano med Turčijo in Rusijo v Kušuk Kajnardže slednja prvič v zgodovini izsilila za svoje brodogrje svobodno izhod iz prejšnjega Črnega morja. Od tega pomembnega leta do letos je bilo glede Dardanel podpisanih vsega najmanj 14 važnejših mednarodnih pogodb, pri katerih sta igrale prvenstveno vlogo vedno Rusija in Anglija, vlogi trpečih in izgraničenih pa po večini balkanski narodi. Rusija je silila ven, Anglija je silila noter. L. 1799 na primer dobi Rusija izključno pravico za prevoz vojnih ladij, 10 let pozneje, l. 1809 prisili Anglija Turčijo, da zapre Dardanele sploh za vse ladje. 1835 se Rusija mačučje in doseže, da sme ona edina voziti skozi ožine, 1840 dosežejo Angleži, da se zopet zapre tako za trgovske, kakor za bojne ladje. V krimski vojni se je v bitki pri Sebastopolu usoda Dardanel zopet prevrnila, ko so morali Rusi vse svoje brodogrje razorožiti. Leta 1871 je Rusija v takojmenovani »Pontus« pogodbi izkoristila evropski položaj (ustanovitve nemškega cesarstva in zedinjene kraljevine Italije) in izsilila nove, za svoje brodogrje ugodne pogoje. Berlinski kongres l. 1878 je to pogodbo potrdil v polnem obsegu in je veljala do svetovne vojne, ko si je Anglija prizadevala položaj radikalno izkoristiti za svoje namene na ta način, da zasede Carigrad, ki ga je v pogodbi z dne 25. aprila 1915 v Londonu obljubila Rusiji — če velesile zmaga. Sevreska mirovna pogodba iz l. 1919 je nadoblast nad ožinami izročila v roke neki mednarodni komisiji pod angleškim predstvom (!), medtem ko se je Rusija vživljala v krčih boljševizma. Sele upor Mustafa Kemal paše je položaj spremenil in v lauzanski pogodbi Turčiji vrnil Dardanele z omejitvami svobode, ki so do danes v veljavi, in ki so dovolile vsem trgovskim in bojnim ladjam vseh držav, da so se smele svobodno kretati po ožinah, ki jih Turčija ni imela pravice zapirati, niti oboroževati. Toda koliko krvi, koliko gorja leži med temi suhoparnimi letnicami, gorja in krvi, ki so ju trpeli predvsem balkanski narodi — igračice v rokah dveh velesil, ki sta se borili za svoje interese.

V Montreuxu je spor izbruhnil z vso svojo stoletja staro silo, le s to razliko, da sta se v ozadju pojavili dve drugi velesili, ki sta nekako v preži sledili dogodkom, da v pravem trenutku posežeta vmes in položaj še zaostri. Italija, ki išče v Sredozemlju zavezništva proti Angliji, ter Japonska, ki hoče v Sredozemlju nagajati svoji sovjetski nasprotnici na Daljnem vzhodu. Brez dvoma se je v prvi vrsti zahvaliti tem novim okoliščinam, da dardanelski

Japonska si osvaja Kitaj Notranja Mongolija - „neodvisna“

Peking, 2. julija. Kitajske homatije, povzročene po nasprotstvu med centralno vlado v Nankingu in južnokitajsko vlado v Kantonu, je izbrala Japonska za to, da je sedaj končnoveljavno od Kitaja odtrgala vso notranjo Mongolijo.

Vse to ozemlje se razteza od jugozahodnega kota Mandžurije, oziroma od danes Mandžuriji priključene province Džehol v obliki polkroga preko »avtonomnega« Čaharja ter notranjemongolske province Suijan daleč na zapad čez puščavo Gobi do točke, kjer se stikajo meje pod sovjetsko kontrolo stoječe zunanje Mongolije in danes neodvisnega ter pod kontrolo Rusije stoječega vzhodnega Turkeštana ali Heinkjanga. Japonci so že pred leti poskušali vse, da bi notranje Mongole, ki jih vodi knez Teh, pridobili za odcpeitev od Kitaja, vendar pa se je ta namera zavlekla, ker je poglavar notranjemongolskih plemen okleval med Japonsko in Kitajsko ter se dal od obeh držav plačevati, da se ni izrekel ne za eno ne za drugo. Sedanje stanje latentne državljanske vojne med centralno kitajsko vlado in Kantonom, ki ima proti Čankajšku zbrane svoje armade v provinci Honan, pa je prestopilo Kitajske tako zelo omajalo, da je knez Teh sklenil z Japonsko definitivno pogodbo o neodvisni notranji Mongoliji. Ta neodvisnost predstavlja v bistvu japonski protektorat, kakršen obstaja tudi v Mandžuriji. Japonci in Mongoli so se pogodili, da bo poglavar Teh prepovedal vseljevanje Kitajcev v notranjo Mongolijo. Japonska pa je potrdila dosedanje avtonomno ustavo Mongolov, ki bodo smeli v obširnih stepah svoje domovine živeti po svojem dosedanjem kočevniškem načinu, ne da bi jih motili kitajski kmetijski emigranti. Pred nevarnostjo kitajske poplave bo Mongolijo ščitila v primeru potrebe japonska armada. Sicer pa ima knez Teh svojo lastno mongolsko armado, ki so jo Japonci na najmodernejši način oborožili s strojnimi puškami, kakršnih doslej Mongoli niso imeli.

V Moskvi so seveda ta dogodek sprejeli z veliko nejevoljo in so zato odnošaji med Sovjeti in Japonsko postali še bolj napeti. Ukrenili pa so Sovjeti ne bodo ničesar, čeprav se je bati skoro neizogibnih spopadov ob meji med zunanjo in notranjo Mongolijo, ki v brezmejni stepi sploh ni točno znana oziroma določena.

Dejstvo, da je sedaj notranja Mongolija definitivno pod japonskim varstvom, bo seveda imelo

za posledice, da bodo tudi severnokitajske provincе, ki najo mejijo, s Pekingom vred v kratkem najbrž tudi postale pravi japonski protektorat. To se more zanesljivo sklepati iz dejstva, da je angleški državni podtajnik Cramborne te dni v spodnji zbornici izjavil, da namerava britanska vlada prenesti svoje poslanstvo iz Pekinga v Nanking, ker je v Pekingu kitajski vpliv v zadnjem času sploh popolnoma prenehal. Iz Tokia pa poročajo, da je vojni minister predsednika vlade Hiroto odločno opomnil, naj se takoj zvišajo krediti za armado, kakor je bilo to obljubljeno po potlačitvi znanega februarskega puča.

Splošno se zaznamuje fakt, da je začela Japonska silno protežirati muslimanstvo, kateremu je bil sedaj podeljen značaj državne vere. Japonska skuša na ta način dobiti kot protektorata tla med muslimani v Aziji, ki jih je več desetimi milijoni v centralnih kitajskih provincah, največ pa v vzhodnem

Turkestanu v neposrednem stiku z Mongolijo. Ob enem postajajo češalje bolj prisrčni stiki med Japonsko in azijskimi muslimanskimi državami, predvsem z Arabi, Egiptom, Irakom in Afganistanom. Vse to je v bistveni zvezi z nameni Japonske, da se Azija osvobodí nadvlade evropskih držav. Na to kažejo tudi ozki stiki med muslimani v Indiji ter Tokijom.

Amerika grozi Japonski

Washington, 2. julija. b. Šef ameriškega operativnega odbora admiral Stanley je izjavil: Ker je Japonska odklonila svoj pristop k londonskemu pomorskemu sporazumu, je USA prisiljena, da že letos izgradi dve novi veliki križarki, ki bosta oboroženi s topovi kalibra 16 palcev. Po londonskem pomorskem sporazumu se smelo graditi takšne križarke samo za topove kalibra 14 palcev.

Zasedanje Zveze narodov

Abesinija odpravljena - sedaj Gdonsk

Ženeva, 2. julija. c. Popoldne se je nadaljevala splošna debata na skupščini Zveze narodov. Prvi je govoril zastopnik republike Čile, ki je prav tako kot delegat Švice zahteval, da naj se ZN razvije v univerzalno ustanovo. Za njim je govoril švedski zunanji minister, ki je rekel, da je Švedska bila zelo presenečena, ko je uvidela, da sankcije niso bile uspešne. Za njim je govoril irski delegat de Valera, ki je ostro napadel politiko velesil in rekel, da naj velesile čim prej skličejo splošno svetovno konferenco miru. Delegat Nove Zelandije se je izjavil za ukinitve sankcij. Kot zadnja sta popoldne govorila zastopnika Avstrije in Madžarske, ki sta trdila, da je italijanska nota temelji za bodoče sodelovanje med narodi, ki so člani ZN.

Ženeva, 2. julija. c. Nocoj se bo svet ZN sestel na tajno sejo. Na tej seji se bo obravnavalo o razmerah na Gdanskem. V ta namen je moral najnujno priti guverner Gdanskega v Ženevo, in sicer na Edenovo zahtevo. O Gdanskem je danes razpravljal zelo dolgo Eden tudi z Beckom.

Jajna debata o razmerah v Gdanskem bo v soboto na seji sveta ZN.

Ženeva, 2. julija. b. Semkaj je prispel snoči visoki komisar Gdanska Lezer, ki je podal obširno poročilo britanskemu zunanjemu ministru Edenu, enako pa tudi predsedniku Svele Zveze narodov, polskemu predstavljaniku polkovniku Becku. V svojem poročilu je pojasnil zadnje dogod-

spor, pri katerem je bila zopet udeležena cela vrsta malih držav, ni prišel na ostrino in da je bil pri blagodejemem zajetku v romantični gostilni »Vieux Bois« tako nepričakovano dosežen načelni sporazum med prizadetiimi državami. Sporazum s stisnjenimi zobmi seveda, a ipak sporazum, ki je vreden več, kot neporavnan kreg, ki je v dardanelskem primeru še vedno izvenel v vojno, ki so jo s krvjo plačevali balkanski narodi.

Načelni sporazum pa je sledeči: dardanelske in bosporske ožine ostanejo odprte za vsako bojno brodogrje, ki ima nalogo, da izvaja kakšen sklep Zveze narodov — tukaj je torej ZN le prišla v igro! — ali ki opravlja nalogo, ki jo je Zveza narodov odobrila. Nadalje dobivajo Rusi pravico prepeljati skozi ožine svoje črnomorske brodogrje, ako bi smatrali za potrebno, da svojo ladijsko brodogrje okrepijo. Narobe pa ne velja. Baltsko brodogrje ne sme priti na pomoč črnomorskemu! Sicer smo prepričani, da je tudi ta sporazum le začasen in da se bo dardanelski film nadaljeval z isto krvavo pestrostjo, kot se je odvijal zadnjih 150 let, toda zapletljajji so bili odloženi za dalje časa in medtem obstaja upanje, da se bo človeštvo le imodrililo, oziroma je vsaj novega časa dovolj, da se izmordi. Morda bodo ta čas tudi balkanski narodi uporabili, da nehalo biti kmetje na dardanelski šahovnici.

ke v svobodnem mestu Gdanku, kjer je voditelj krajevnega narodno-socialistične organizacije proglasil Gdansk neodvisen in izjavil, da je komisariat Zveze narodov odveč.

Ženeva, 2. julija. AA. Med posameznimi delegacijami se vrše razgovori o sklepih resoluciji, s katero se bo zaključilo sedanje izredno zasedanje. Sklepa o ukinitvi sankcij pa ne bo izdala skupščina DN, temveč odbor za koordinacijo, ki se bo po vsej priliki sestel v soboto.

Ženeva, 2. julija. b. V tukajšnjih političnih krogih je zavlada velika skrb za novo nastali mednarodni položaj. Kljub dejstvu, da so se tri velesile v teku večerajšnje plenarne seje Zveze narodov izrazile za obranitev Zveze narodov, pa smatrajo male države, da je vedno manj razlogov, iz katerih naj bi še ostale članice te mednarodne ustanove, ki je v italijansko-abesinskem sporu tako ključno opovedala. O tem so celo zunanji ministri Danske, Finske, Norveške, Švedske, Nizozemske, Španije in Švice predložili tajništvu Zveze narodov resolucijo. V tej resoluciji se navaja, da ne obstoja nič več ono stanje, pod katerim so te države prevzele svoje mednarodne dolžnosti s paktom Zveze narodov. Takšen pokret se širi tudi na južnoameriške države, ki tudi niso zadovoljne s poslovanjem Zveze narodov.

London, 2. julija. b. »Morningpost« poroča iz Berlina, da je bil nemški odgovor na svoječasno britansko spomenico dovršen že pred 8 dnevi in da vsebuje med drugim nov načrt za gospodarsko sodelovanje v srednji Evropi. V Berlinu se govori o sklicanju Reichstaga, ki bo bržkone že v prihodnjih 14 dneh. Hitler nemreč hoče pri tej priliki sporočiti nemški javnosti vsebino nemškega odgovora Veliki Britaniji.

Izgon italijanskih časnikarjev iz Švice

Bern, 1. julija. AA. (DNB.) Po končanem zaslišanju italijanskih novinarjev, ki so jih aretirali v Ženevi, je švicarsko državno pravdnštvo nocoj odredilo, da iznušte aretirance. Tajništvo Zveze narodov jim je vzelo vstopnice za poslopje Zveze narodov.

Oblasti kantona Ženeva so nato sklenile izgnati italijanske časnikarje, ki so zadnjič demonstrirali v dvorani DN proti negušu. Časnikarji so izgnani v sosednji kanton. Ko so časnikarje izpustili iz ječe, so jih z avtomobili odpeljali v sosednji kanton Vaux. Pred ječo se je zbrala velika skupina laških avtomobilov, ki so spremljali časnikarje. Med temi avtomobili je bil tudi avtomobil italijanskega poslanika v Bernu. Italijanski časnikarji so najeli dva ženevska odvetnika, da naj vložita pritožbo pri ženevskem kantonu proti izgonu iz Ženeve. Pravijo, da jih bodo sploh izgnali iz Švice.

Zagrebska vremenska napoved: Spremenljivo, oblačno, lokalno poslabšanje vremena z grmenjem, ponoči jasno.

Neredi v Palestini

Združitev Palestine in Čezjordanja

Jeruzalem, 2. julija. b. Davi je bilo opaziti prve znake, ki bi mogli dati slutiti, da se bo stavka Arabcev kmalu končala. Kakor znano, traja ta stavka že celih 10 tednov. Davi so namreč Arabci iz Jaffe poslali poziv svojim judovskim sosedom v Tel Aviv, naj se vrnejo zopet v Jaffo in prevzamejo vodstvo svojih trgovin in hiš, ker da jih bodo oni ščitili pred eventualnimi napadi in jih bodo tudi sami pustili pri miru. Ta ponudba je vsekakor zelo laskava, vendar pa tako britanski, kakor tudi židovski krogi gledajo nanjo z velikim nezaupanjem. Po ostalih krajih države vladajo še vedno nemiri. Včeraj so Arabci ubili 43. Judo v spopadu med skupino arabskih upornikov in oddelkom židovskih fagtov, in sicer tik ob mestnem zidu.

Osem arabskih voditeljev, ki so bili internirani, je pričelo včeraj z gladovno stavko.

London, 2. julija. b. Britanski merodajni krogi proučujejo predlog za združitev Palestine s Transjordanijo v enotno administrativno telo, na čelu katerega bi bil vladar Transjordanije Emir Abdulah. V slučaju izvedljivosti tega predloga se lahko kaj kmalu računa na pomiritev raznih arabskih plemen, ki trenutno zadajajo Angliji precejšnje skrbi. Nadaljnje podrobnosti o delu še niso znane avnosti.

Papeževa enciklika o boju proti grdemu filmu

Rim, 2. julija. c. Sv. oče je poslal ameriškim škofom okrožnico, v kateri zelo pohvalno omenja delo škofov za moralno izboljšanje filma. Odobrava, da so škofje sklenili ustanoviti ligo, ki naj pobija slabe filme.

Zopet poskus puča v Grčiji?

Atene, 2. julija. c. Tukaj so se razširile vesti, da so oblasti odkrile zaroto venizelističnih častnikov, ki so hoteli prirediti puč proti sedanjemu redu.

Pod Blumom

Pariz, 2. julija. b. Število stavkajočih delavcev je naraslo v Franciji od včeraj od Janes od 154 na 160.000. V Lilleu je prenehala stavka tipografov, ki so dosegli 11% zvišanje plač. Na francoski rivieri stavka še ni prenehala, ker lastniki hotelov ne marajo pristati na njihove zahteve zaradi izredno slabega obiska in prezadolženosti. Na tej rivieri je namreč 35-40% hotelov, ki bodo morali napovedati konkurz. Zato se nekateri narodni poslanci zavzemajo pri vlad, da se prouči finančno stanje hotelov, ki mora priskočiti nujno na pomoč z olajšanjem davčin ter s podaljšanjem plačilnih dolžnosti.

Slike mariborskih slavnosti

Škof dr. Rožman in škofljanski škof dr. Gnidovec v sprevodu.

Ministri pozdravljajo ljudstvo.

Mala deklica izroča g. dr. Korošcu šopek cvetlic.

Nad 5000 ljudi linčanih

Ameriška statistika ugotavlja, da je v Ameriki tako zvana ljudska sodbna na najbolj grozovit način usmrtila več kakor 5000 ljudi. Usmrčeni so bili povečini zamorci, ki so zagrešili kak hud zločin, n. pr. posilstvo bele žene, rop ali umor. Preden je redno sodišče moglo sklepati, ali je prijeti res kriv ali ne, se je razjarjena ljudska množica polastila nesrečnega obtoženca in ga linčala. Leta 1892 so v Združenih državah Severne Amerike na ta način linčali 255 obtožencev, medtem ko je bilo leta 1935 linčanih samo še 15 nesrečnejev.

Čeprav policija zoper linčanje vedno strogo in brezobzirno nastopa, vendarle še ni mogla odpraviti teh grozovitosti, ker navadno odgovornih krivcev linčanja ni mogoče več izslediti. To zlo se je v Združenih državah Severne Amerike tako razpaslo, da so leta 1923 začeli v Ameriki celo gibanje proti linčanju, katero so pobijali po radiu, časopisju in telefonu. Ljudstva

Kratkovidni vrtnar.

se ob takih prilikah polasti prava blaznost. Si pa to tudi ni čudno, ker se na drugi strani filmi, radio, časopisje in telefon že od nekdaj na razpolago tudi tistim, ki oznanjajo pravice ljudske sodbne. Tako se v Ameriki lahko javno propagira, da je treba tega in tega linčati. Iz bližnjih in daljnjih krajev se odzivajo ljudje, ki najemajo celo posebne vlake, da so ob pravem času na licu mesta. Javno je, da vsa ogromna množica pri linčanju nima dela, ampak samo vpije in gleda, kako drugi izvršujejo ljudsko sodbno nad ubogim grešnikom. Nazadnje se pa oškodujejo na ta način, da vzamejo s seboj za spomin kako malenkost od raztrgane obleke nesrečnega, umorjene žrtev.

Sele pred kratkim se je v mestu Wharton v Texasu zgodil tak slučaj linčanja. Nek zamorec je v pretepu s policistom pograbil svojo britev in policistu prerezal grlo. Kmalu so ga prijeli in ga zaprli v ječo. Ni pa trajalo dolgo, ko se je pred ječo zbrala velikanska množica ljudi, ki je naskočila ječo. V splošni zmedbi pa se je morilec posrečilo uiti. Znan pa je še drug slučaj, da je bil zaprt 27 let stari zamorec Raymond Gunn, ki je umoril neko učiteljico. Množica je naskočila ječo, v kateri je bil zaprt morilec Gunn, ga izvlekla iz ječe, okovala v težke verige, ga vlekla v neko samotno hišo in ga tam prikovala k tlom. Nato so ga mirno pustili ležati v hiši, nakar so hišo v velikem krogu obkolili in jo zažgali.

Ta strašna ljudska sodbna izvira še iz tistih časov, ko je bila Amerika še malo naseljena in ko so se maloštevilni naseljenci morali sami braniti pred raznimi razbojniki. Ker so bile oblasti nedosegljivo daleč, so naseljenci sestavili naglo ljudsko sodišče, ki je po svojih postavah brezobzirno sodilo prijetelega zločince. Ostanke tega nekdanjega ljudskega prava, ki je bilo v tedanjih razmerah utemeljeno, so se ohranili v ameriški ljudski družbi do današnjih dni.

Čudna rešitev iz 800 m globokega rudnika 178 ur zaprt v rovu

V rudniku Herne na Westfalskem se je pred kakimi desetimi dnevi zgodila nesreča, da je nenaden pretres zemeljskih plasti zasul dohod v rov, v katerem je takrat kopal kopač Schmidt. Sele čez 9 dni in 8 noči, torej natančno čez 178 ur, so pretekli ponedeljek ob 5 popoldne nesrečnega kopača rešili iz globine 800 metrov.

V torek preteklega tedna, torej nekaj dni po nesreči, se je reševalec posrečilo, da so skozi skale, ki so zapirale dohod v oni rov, mogli potisniti močno cev, skozi katero so potem zasutemu rudarju pošiljali živež, pijačo in tudi zrak. Reševanje je bilo silno težko in zelo nevarno, zlasti zato, ker je v tistih globčinah že močno vroče. Reševalci so morali biti nadvse previdni. Le počasi so smeli odnašati in odkopavati kamenje, ki je zasulo vhod v rov, ter vedno sproti podpirati oboke. Ako ne bi bili tako previdni, bi bili novi usadi najbrž pokončali zasutega rudarja in še reševalce povrh.

Reševalci so delali noč in dan v 4 shtah. Ponesrečencu so skušali priti od dveh različnih strani. Od petka preteklega tedna dalje pa so inženjerji začeli kopati od spodaj gor dovolj široko luknjo, skozi katero so skušali priti do ponesrečence in ga skozi to luknjo tudi rešiti.

Medtem pa je nesrečni rudar preživel hude dneve v globlini 800 m pod zemljo. Ker so reševalci vse storili, da bi mu olajšali strašno

podzemeljsko ječo, je njegovo bivanje bilo manj hudo, kakor bi pa bilo sicer pričakovati. Prostor, v katerem je bil zasut čez en teden dni, je meril 40 kvadratnih metrov. V tem prostoru se je lahko gibal. Skozi cevi so mu pošiljali v ječo kruh, pecivo, klobase, meso, sir, mleko in čaj z rumom. Pri sebi pa je imel več jamskih svetilk, s katerimi si je lahko svetil, da ni bil v temi. Tudi za kratkočasenje so mu reševalci skrbeli. Ker je rudar Schmidt velik prijatelj nogometa in gojitelj golobov pismonoš, so mu pošiljali v jamo tudi časopise in knjige, ki pišejo o tem športu. Nazadnje se je celo posrečilo napraviti telefonsko zvezo med ponesrečencem in med zunanjim svetom. Tako je ponesrečeni rudar lahko večkrat na dan telefonično govoril s svojo ženo in pa z vodstvom rudnika, kar je brez dvoma dobro vplivalo na njegov pogum, da je lažje vzdržal. Kljub temu pa so reševalna dela trajala 9 dni in 8 noči, preden je ubogi kopač premoga bil rešen iz podzemeljske ječe.

Na naši sliki vidimo v sredi skupine rešene rudarja Schmidta, ki se je pred rudnikom sešel s svojim sinčkom in svojo materjo. Kakor vidimo na sliki, se sinko od veselja joče, ker zopet vidi svojega očeta, ki ga je imel že za izgubljenega.

Boj proti kobilicam

V Kairu je pred kratkim bil kongres, katerega so se udeležili zastopniki 25 narodov, ki so se posvetovali, kako bi mogli najbolj uspešno z modernimi sredstvi pobijati kobilice. Škoda, ki jo kobilice vsako leto povzročajo, je ogromna. Izračunali so, da kobilice vsako leto napravijo za 24 milijonov funtov škode. Samo v enem letu so v Južni Afriki izdali 15 milijonov za boj proti kobilicam. V Afriki in v drugih tropskih pokrajinah se večkrat dogaja, da so roji kobilic tako veliki, da zatemne sonce in pokrijejo nebo. Mlajše kobilice, ki še ne morejo tako vztrajno leteti po zraku, potujejo kar peš po zemlji in med potjo požro vse, kar dosežejo. Celo potoki in reke ne morejo zadržati tega strašnega pohoda. Kobilice se namreč brez premisleka vržejo v vodo, kjer utonejo, nakar po tako nastalem nasipu iz mrtvih kobilic druge nadaljujejo svojo pot.

Pred poldrugim letom so v Južni Afriki bojevali strašen boj s kobilicami, katere so opustošile in do golega uničile 500.000 kvadratnih kilometrov zemlje. Celi oddelki uničevalcev so noč in dan korakali korak za korakom in sproti uničevali tisoče in tisoče kobilic, toda novi roji so vedno znova prihajali in dopolnjevali številno pokončanih. Kobilice popolnoma požro vsako polje, najsi že na njem raste sladkorni trs, ali pa čaj, ali koruza. Leta 1934 so samo južnoafriškimi sladkornim nasadom uničile 30.000 ton pridelka.

Kongres, ki je bil v Kairu, je znanstveno dognal nova bojna sredstva zoper kobilice. Najbolj uspešni so strupeni plini. Porabljajo patentirane strupene pline različnih tovarn. Te strupene pline so uspešno trosili na kobilice iz letal. Pri tem pa se je izkazalo, da se v ta namen najbolj prilagaja nova letala s tako zvanimi lopatami, ki povzročajo, da letalo nekaj časa lahko na enem mestu stoji v zraku. Na

ta način lahko potem letalo svoje delo bolj učinkovito opravi. Toda tudi strup zoper kobilice je treba previdno izbrati. Ta strup, namreč mora biti docela neškodljiv rastlinam, domačim in divjim živalim ter mora biti tudi primerno poceni, ker bi se sicer ne izplačalo. Kongres je tudi sklenil, da je treba napraviti več vremenskih opazovalnic, katere bodo prihajanje kobilic v rojih lahko že vnaprej napovedovale. Na ta način upajo to strašno nadlogo uničiti, ali pa vsaj omejiti.

»Bedak neumni, sedaj lahko vidiš, kaj si naredil! V kopalnici si pustil pipo odprto!«

JNS med narod — marš!

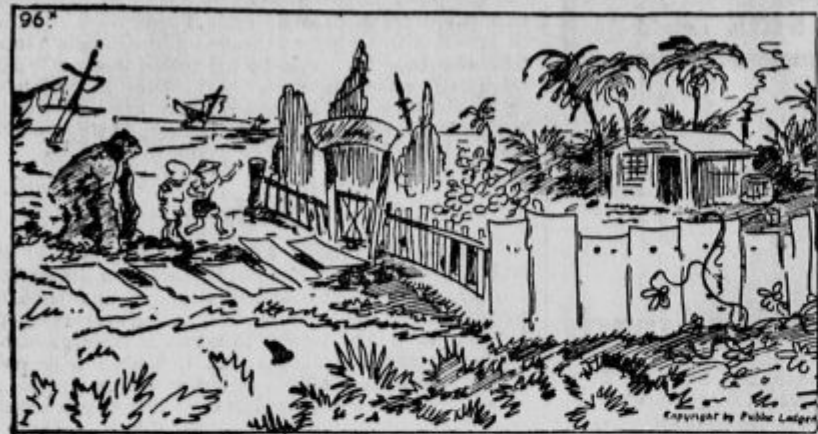
JNS med narodi

Pera Živkovič: »Sedaj, ko smo se konstituirali, pojdite med narodi! Napred marš, med narodi! Banjanin, Demetrovič in Kramer: »Prosimo pokorno, med kateri narodi?« (Karikatura nove JNS v belgr. »Politiki« 2. jul.)

Tinček in Tonček kot detektiva

95.

Gospodar otoka.

Nadaljevali so pot v notranjost otoka in kmalu zagledali pred seboj sredi palm in redkega grmičja leseno koč, ki jo je obkrožala preprosta lesena ograja.

Tinček in Tonček sta nekaj časa nezaupljivo motrila bivališče skrivnostnega samotarja, potem pa se je Tinček odjunačil in rekel: »Na vsak način se moramo prepričati, kakšen Robinzon stanuje tukaj.«

In je prvi odločno zastavil korak proti vhodu, Tonček, gorila in kuža Muki pa so mu tovariško sledili.

Ko so se približali koči, je zdajci stopil iz nje kosmat, debelušen možakar s pipico v ustih. Presenečeno je zijal v nepovabljenе goste in zarentačil:

»Halo, kdo pa ste vi?«

»Z neba smo padli!« je odgovoril Tinček po pravici in resnici. »Ne zbijaj neumnih šal!« ga je kosmatinec grdo pogledal izpod nizkega čela. »Saj niste angeli, da bi padali z neba.«

»Častno besedo vam dam, da smo padli z neba,« je Tinček vztrajal pri svojem.

»To je bilo tako, veste,« je Tonček začel hitro pojasnjevati. »Vozili smo se z balonom, pa je balonu zmanjkalo zraka in smo štrbunknili v morje.«

»Aha, zdaj pa že razumem,« je zabrunda možakar in njegov obraz je postal na mah prijaznejši. »Vstopite in mi bodite pristrčno pozdravljeni!«

MALI OGLASI

V malih oglasih velja vsaka beseda Din 1.—; ženitovanjski oglas Din 2.—. Najmanjši znesek za mali oglas Din 10.—. Mali oglasi se plačujejo takoj pri naročilu. — Pri oglasih reklamnega značaja se računa enokolonjska, 3 mm visoka petlinna vrstica po Din 250. Za pismene odgovore glede malih oglasov treba priložiti znamko.

Službo dobe

Služba dobi

absolvent trgovske šole, samo moški, ki ima nekaj bančne prakse in obvlada nemščino v govoru in pisanju. Zglašil naj se takoj pri g. Jos. Gogala, ravnatelju Trgovske šole — Ljubljana. (b)

Kovaški in podkovski

pomočnik se takoj sprejme. Alojzij Grebenc, Studenec - Ig 119. (b)

Šoferja - mehanika

prvovrstnega, išče industrijo v Sloveniji. Nastop čimprej. Ponudbe z navedbo referenc in plače pod »Treznin in zanesljiv« št. 9636. (b)

Pekovskega pomočnika

mladega, ki bi raznašal tudi kruh, sprejemem. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 9662. (b)

Službe iščejo

Šofer

išče službo, kaviere zmožen, z dobrimi spricavali tovorn. in osebnega avtomobila. Naslov v upravi »Slovenca« št. 9643. (a)

Vajenci

Učenca

za trgovino z mešanim blagom (v večjem kraju), z mešč. šolsko izobrazbo sprejemem. Tisti, ki ima veselje in se čuti sposobnega za trgovino, naj pošlje ponudbo pod »Priden in pošten« št. 9652 upravi »Slovenca«. (v)

Stanovanja

Trisobno stanovanje

s kopalnico in pritlikino, oddam za 700 Din. Mergenthaler, Moste. (d)

Vrtnarju

dam prosto stanovanje. Predovič, Poljanska cesta št. 73. (d)

Trisobno stanovanje

solčno, z uporabo vrta, oddam solid. stranki. Najemnika plačljiv a tudi v hranilnih knjižicah. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 9649. (d)

Dvosobno stanovanje

renovirano, v bližini Sv. Jakoba, se takoj odda. Vpraša se: Stari trg 5, v trgovini. (d)

Pohištvo

Rekord - spalnice

orehova korenina, moderne, za 5500 in 6200 Din. Jedilnice, iste, 4500 Din. razprodaja Pohištvo Matenšek, Dravice. (d)

Vnajem

Pekarno

vzajem takoj v najem. Prosim takojšnje ponudbe pod »Pecivo« upravi »Slovenca« št. 9644. (n)

Prodamo

Vsa letna oblačila,

lister, buret, kaša, v odlični izdavi dobite poceni pri Preskerju. Sv. Petra cesta 14. (v)

PREMOG

DRVA IN

Karbo paketi

pri Iv. Schumi

Dolenjska cesta

Telefon šte. 2951

Objave

Preklje

Podpisani izjavljam,

da nisem plačnik za svojega

sina IVANA. — Lenassi

Ivan, Štepanja vas 110. o

l'java in preklje

Podpisana Bernard Neža

v svojem imenu in kot

zastopnica Neže Rogar

izjavljam, da ni res, kar

sva govorili o ge. Jerini

Milki; obžalujeva in pre-

kljujeva vse to ter se ji

zahvaliva, da je odstopila

od zasebne tožbe. — Bled-

Zagorice, 22. maja 1936. —

Bernard Neža. (c)

Kartuzijski samostan

Pleterje v Sloveniji (pod Gorjanci) sprejme dva ali tri kandidate za DUHOVNIŠKI STAN med 20. in 35. letom, ki se želijo posvetiti posebni službi božji v lepi, zdravi prirodi. Zahteva se najmanj 6 razredov gimnazije.

Sprejme tudi BRATE LAJKE med 18. in 35. letom. Za izobrazbo zadostuje osnovna šola. Podrobnejša navodila daje Kartuzija Pleterje, pošta St. Jernej na Dolenjskem, dravska banovina.

Žagini odpadki

bukovi, hrastovi in smrekovi po najnižjih cenah vedno v zalogi pri Lavrenčič in Co., Ljubljana, Vošnjakova ulica 16. (1)

Kolesa

ponikljana in kromirana vseh nemških znamk na prodaj po neverjetno nizkih cenah. Nova trgovina na Tyrševi c. 36. (1)

Volna, svila, bombaž

stalno v bogati izbiri v vseh vrstah — za strojno pletenje in ročna dela po znižanih cenah pri tvrdki Karl Prelog, Ljubljana — Židovska ul. in Stari trg.

Denar

Posojila

na vložne knjižice daje Slovenska banka, Ljubljana, Krekov trg 10. (d)

Obavlja vse denar. posle

vnovčuje najbolje terjatve vseh denarnih zavodov takoj v gotovini. — Alojzij Planinšek, agent. bančnih poslov, Ljubljana, Beethovnova ul. 14/1. Telef. 35-10. Znamko za odgovor. (d)

Hranilne knjižice

podeželskih hranilnic (Članice Zadruga zveze), kupimo takoj in plačamo najboljšo. — Ponudbe na upravo Slovenca v Mariboru pod »Tovarna 9468«.

Razno

Voljak

2 meseca star s kraguljkom za vratom, se je zašel. Odda naj se v Lonsarski stezi 5. (v)

Objave

Preklje

Podpisani izjavljam, da nisem plačnik za svojega sina IVANA. — Lenassi Ivan, Štepanja vas 110. o

l'java in preklje

Podpisana Bernard Neža v svojem imenu in kot zastopnica Neže Rogar izjavljam, da ni res, kar sva govorili o ge. Jerini Milki; obžalujeva in prekljujeva vse to ter se ji zahvaliva, da je odstopila od zasebne tožbe. — Bled-Zagorice, 22. maja 1936. — Bernard Neža. (c)

Objave

Preklje

Podpisani izjavljam, da nisem plačnik za svojega sina IVANA. — Lenassi Ivan, Štepanja vas 110. o

Objave

Preklje

Podpisana Bernard Neža v svojem imenu in kot zastopnica Neže Rogar izjavljam, da ni res, kar sva govorili o ge. Jerini Milki; obžalujeva in prekljujeva vse to ter se ji zahvaliva, da je odstopila od zasebne tožbe. — Bled-Zagorice, 22. maja 1936. — Bernard Neža. (c)

Objave

Preklje

Podpisani izjavljam, da nisem plačnik za svojega sina IVANA. — Lenassi Ivan, Štepanja vas 110. o

Objave

Preklje

Podpisana Bernard Neža v svojem imenu in kot zastopnica Neže Rogar izjavljam, da ni res, kar sva govorili o ge. Jerini Milki; obžalujeva in prekljujeva vse to ter se ji zahvaliva, da je odstopila od zasebne tožbe. — Bled-Zagorice, 22. maja 1936. — Bernard Neža. (c)

Objave

Preklje

Podpisani izjavljam, da nisem plačnik za svojega sina IVANA. — Lenassi Ivan, Štepanja vas 110. o

Objave

Preklje

Podpisani izjavljam, da nisem plačnik za svojega sina IVANA. — Lenassi Ivan, Štepanja vas 110. o

Objave

Preklje

Podpisani izjavljam, da nisem plačnik za svojega sina IVANA. — Lenassi Ivan, Štepanja vas 110. o

Objave

Preklje

Podpisani izjavljam, da nisem plačnik za svojega sina IVANA. — Lenassi Ivan, Štepanja vas 110. o

Objave

Preklje

Podpisani izjavljam, da nisem plačnik za svojega sina IVANA. — Lenassi Ivan, Štepanja vas 110. o

Objave

Preklje

Podpisani izjavljam, da nisem plačnik za svojega sina IVANA. — Lenassi Ivan, Štepanja vas 110. o

Objave

Preklje

Podpisani izjavljam, da nisem plačnik za svojega sina IVANA. — Lenassi Ivan, Štepanja vas 110. o

Foto amaterji pozor!

Nudimo Vam po najnižji ceni popolnoma nove krasne foto albume, foto oglične, navadne albume za razglednice ter spominske knjige.

Bogata zaloga Konkurenčne cene

Prodajalna H. Ničman

Ljubljana, Kopitarjeva ulica št. 2

Novo! Novo!

F. M. Willam

Das Leben Marias der Mutter Jesu

587 strani z mnogimi slikami, vezano Din 102.—

JUGOSLOVANSKA KNJIGARNA
r. z. z. o. z. v Ljubljani

Kdor bi rad poznal tuje dežele in življenje po njih, kakor ga od blizu gledajo stotisoči slovenskih izseljencev, kdor bi rad poznal življenje, mišljenje, načrte, upe, veselje, uspehe, skrbi, razočaranja, trpljenje slovenskih izseljencev, razkropljenih po vsem širnem svetu, naj si naroči slovenski izseljenski tehnik, revijo

„Duhovno življenje“

ki že tretje leto izhaja v Buenos Airesu, Republika Argentina, in ima svoje popisnike in sodelavce med slovenskimi izseljenci vsega sveta, posebno odlično pa seznanja svoje čitatelje z razmerami v Argentini, deželi velike bodočnosti. Tedensko 32 strani. Letno dve debeli vezanimi knjigi. Letna naročnina 70 Din. ki jih na naš račun nakazite Zadržite si gospodarski banki v Ljubljani.

Uprava »Duhovnega življenja«
Avalos 250

Zahvala

Iz srca se zahvalujemo vsem, ki so našega

dr. Joškota Fona

pokropili in zanj pomolili. Zahvalo vsem, ki so darovali cvetje in vsem, ki so ga spremili na zadnji poti, mu peli in govorili v slovo. Bog plačaj vsakemu, ki je rajnkemu v življenju ali smrti storil dobro delo in vsem, ki so nam ostalim pri usodnem udarcu bili požitnovalno ob strani. Sv. maše zadušnice se bodo označile v farni cerkvi sv. Petra.

Avgusta in Emilija Fon.

Oskrbite si

za Vaše leposlovne, znanstvene in druge knjige primerne preproste ali fine

trpežne vezave

Poslužite se

za vezavo revij: Dom in Svet, Mladika, Ilustracija, Zena in Dom

originalnih platnic

katere Vam nudi

Knjigoveznica Jugoslovanske tiskarne

r. z. z. o. z.

Ljubljana, Kopitarjeva ulica 6/II.

L. Ganghofer:

124

Grad Hubertus

Roman

Tedaj sta se vedro govoreč pojavila med vrati Kiti in Ivan Forbeck. Dočim je Werner gledal mladi par pred seboj, je Tasilo nežno pogladil seštro po laseh. V okrašenih obednici, kjer je bilo pogrnjeno za zajtrk, so našli grofice Ano in Gundi Kleesberg. In tedaj je Kiti, ki je bila zdaj prvič v batovem stanovanju, hotela videti predvsem, kako prebiva sreča.

Prebivala je lepo — v prostorih, ki so pričali o umetniškem smislu in izbranim okusu.

Vsa prevzeta je menila Kiti: »To ni narejeno stanovanje. Zdi se mi, kakor bi zrastle samo od sebe, kakor drevo, kakor cvetlica: In vidva morata tako stanovati! Drugače si kar misliti ne morem.« Samo v groficični sobi je pogrešila nekaj, najvažnejše. »Ana, kje je tvoj klavir?«

»Stoji tam, kjer je njegov pravi prostor,« je dejal smehljaje se Tasilo, »v moji sobi! Pojdi! Videla boš še nekaj drugega.« Odprl je vrata v sosednji prostor.

Rahel vzklik srečnega presenečenja.

Na steni je v luči med obema oknom visela velika slika: iz leskečega čara barv se sveti bela dekliška postava, sence bližajoče se nevihte se grozeče božajo na njeno, vendar smehljajoče se počiva v spojučih zadnjih sončnih žarkih na močnih moških rokah, ki jo nesejo varno čez brv bučnega hudournika.

»Ivan!« je vzkliknila Kiti. »In tega mi nisi povedal! Ali pa nisi vedel sam — Niene oči so iskale brata. «Tas, kdo ti je dal to sliko?«

»Dobrohotna pošta. In potem je prišlo iz Caprija pismo, v katerem se neki Ivan Forbeck opravičuje, ker je moralo njegovo poročilo darilo napraviti ovinek čez Berlin.«

»Ivan!« se je razradostila Kiti. In potem mu je nemo obsonela na rami in pila s svetlimi očmi čar teh barv. Vedno bolj so ji gorela lica. »Ivan! Očila mu je roke okoli vratu. Ponosna sem na ime, ki ga bom nosila!« Potem je zletela h grofici. »Prošnjo imam, Ana! Ne odreci mi! Zapoji mi pesem o jasmninu!«

Ana je odprla klavir in ob spremljanju glasbila zapela s svojim krasnim glasom:

Zelen je jasmnin pod noč
v sen se tih zamaknil,
a ko je lesketajoč
v jutro se ga sij dotaknil,
se začudil je ves bel:
Kaj sem v noči doživel —
Aj tako grm sanja,
ko pomlad poganja!...

Ko je grofica Ana spustila svoje vitke bele roke v naročje, je bilo v sobi dolgo vse tiho. —

Nekaj ur nato sta Kiti in Gundi Kleesberg odpotovali na Hubertovo. Teta Gundi, ki bi rada to »skrajnost« vsaj še za nekaj dni odložila, si je želela sicer še malo »oddihati«, toda Kiti je bila nepočakana in je dosegla svoje. Hotela je, da se o njeni sreči takoj odloči in Tasilo ji je pritril.

Kiti je potovala ko v bajnih sanjah. Kakor otrok se je zdel, ki mu šepetaje pripovedujejo pravljice. Pred duhom so ji neprestano vstajale nove lepe podobe. Kako čudno! Da je mogla misliti na pravljice! Zdal pred tem svidenjem z očetom! Toda, ali ni bilo vse, kar je te dni doživela, ena sama pristna pravljica? Ta pot domov? Cvetiči čulež v Ravellu? Njena ljubezen in sreča?

Venomer se je ozirala proti goram, ki so prihajale bliže in bliže in rastle z vsako minuto. In nad njimi so se kopčili težki oblaki ter se prelivali čez vrhove. Dež so naznanjali, morda tudi nevihti. In bolj in bolj se je mračilo.

Kiti je prešinel tesnoben občutek. Kako podoben je današnji večer tistemu, ko se je vozila proti domu z zamujene poroke svojega brata!

Na domači postaji ju je čakal koleselj. Voznik je bil kratkih besedi in je dami plašno pogledoval. Bilo je že temno, ko so zavozili skozi vrata v park. Globoko v drevoredu se je iskril steber: vodomet, ki so ga obsevali luči z verande. V orli kletki nobenega glasu, niti najrahljšega prhutanja. »Čudno!« je zamrmrala Kiti. »Kako, so danes orli tihi!«

Voz je obstal in s svetilko v roki se je prikazal Fric. Nič ni rekel, v obraz je bil bleel in svetilka mu je šklepetala v roki. Kiti ga je začudena pogledala in hotela spregovoriti. Tedaj je opazila še nekoga. Na stopnicah je stal župnik.

»Prečastiti?«

»Poklicali so me, da bi vas sprejel, gospodična.«

Sapa ji je zastala ob teh besedah.

»Pojdite, moj dobri otrok! Naj vam bo v oporo, ko boste stopili v rodno hišo, na katero je Gospod v svoji nedoumljivi previdnosti položil svojo težko roko.«

Kiti se je zdelo, da se pogreza vse okoli nje. Čula je župnika, ki ji je tolažeče povedal strahotno vest — in je vendar ni mogla dojeti. Potem je ihteč stegnila roke in planila iz sobe, skozi vežo — v roglo sobo.

Prostor je razsvetljevala izpodstropna svetilka. Grof Egge je sedel v naslonjaku; noge je imel ovite v volčji kožuh, sivo glavo z okamenelim obrazom in motnimi očmi je nagibal nekoliko vznak.

Cez Kitiine ustnice ni prišla beseda. Samo korak je stopila naprej in obstala spet ko ohromela. Grof Egge se